

Over het bewonen en bewaren van rijksmonumenten ten tijde van een energiecrisis

Tijdens de algemene beschouwingen in de Tweede Kamer hebben verschillende fractievoorzitters de noodzaak benadrukt om het generieke prijsplafond, dat namens het kabinet bij monde van de premier ook is toegezegd, op korte termijn nader uit te werken.

Het bestuur van de vereniging meent dat bewoners van rijksmonumenten nu zwaar en onevenredig worden belast. Omdat de Erfgoedwet beperkingen oplegt bij het verduurzamen van een monument is een hogere energiebehoefte daarvan het onvermijdelijke gevolg.

Maatwerk in de uitvoering van dat 'plafond' is vereist om de lasten van deze energiecrisis op een zo rechtvaardig mogelijke wijze te verdelen. Een oproep daarvoor - in federatie verband met de Vereniging Particuliere Historische Buitenplaatsen en de Federatie Particuliere Grondbezit - is verschenen in de Volkskrant Zaterdag 24 september 2022.

Het Bestuur Vereniging Bewoond Bewaard

BRIEF VAN DE DAG

Help rijksmonumenten bewaard en bewoond blijven

Wat zou Nederland zijn zonder ons culturele erfgoed? Zonder kerken, zonder Hollandse molens? Geen boerderij te zien in de polder? Geen buitenplaatsen om in weg te dromen? Steden zonder een bonzend hart? Dan is ons land letterlijk en figuurlijk 'kaal'.

Particulieren bewonen en bewaren zo'n 40 duizend van deze monumenten. Het is voor hen een voorrecht en een opgave om daar te wonen. Want leven in en werken voor een monument is ongebruikelijk en met tussenpozen spartaans.

Al lang voor de prijzen over de kop gingen, was spaarzaamheid het devies, want - zo luidde het gezegde - 'op de energierekening kun je leeglopen'. De thermostaat staat in veel monumenten stan-

daard op 17 graden en het dragen van wollen truien en ondergoed zijn beproefde middelen om de winter te doorstaan.

De huidige energiecrisis maakt onverwacht en ingrijpend een einde aan deze delicate balans. De explosie van kosten voor warmte en licht gaat direct ten koste van het onderhoud van het monument. Graag zouden particulieren hun gebouwen aanpassen om duurzame energie binnen te houden en het warmtelek tegen te gaan, maar het kan niet, het mag niet en het wordt niet gesubsidieerd. Een warmtepomp werkt niet wanneer de woning onvoldoende is geïsoleerd. Zonnepanelen mogen niet op het dak worden geïnstalleerd, omdat die het monumentale beeld verstoren. Subsidies

om te verduurzamen worden niet toegerekend als de isolatiewaarde van de woning onvoldoende is. Monumenteigenaren worden door de hond én de kat gebeten, omdat niets meer kan.

Niemand heeft kunnen voorzien dat in de nasleep van de door Rusland ingezette 'speciale militaire operatie' de duurzaamheid van het cultureel erfgoed in Nederland in het gedrang komt. De Federatie van Particuliere Monumenteneigenaren roept het kabinet op om zo spoedig mogelijk met voorstellen te komen dat rijksmonumenten bewoond en bewaard kunnen blijven.

Rudi Westendorp
Voorzitter Federatie Particuliere Monumenteneigenaren, Brakel